

Smart kan slim zijn, maar is slim ook altijd smart?

Auto's die zelf rijden en waarbij de bestuurder nog slechts hoeft toe te kijken of de auto zijn taken wel goed uitvoert. Als deze slimme innovaties geen aandacht krijgen in het journaal, dan is het wel in de kranten en op het internet. Het 'smart' discourse wordt niet alleen toegepast op de auto. Ook 'smart cities' en 'smart cycling' zijn hete onderwerpen. Tal van oplossingen worden op ons afgevuurd, met vaak de open vraag welk probleem er precies wordt opgelost. Welke kansen en bedreigingen voor het Nederlands fietssysteem kunnen er hierdoor ontstaan?

De grootste bedreiging die 'smart' oplossingen in het fietssysteem vormen is dat ze kunnen leiden tot naïef optimisme (techno-solutionism: Morozov, 2014). Smart innovaties hebben soms het potentieel om een disruptieve impact te hebben op het systeem, maar zijn soms ook vooral gadgets. Neem [bluetooth fietsslots](#) als voorbeeld. De fietssleutel wordt hiermee vervangen door een app op de telefoon. Je bent nooit meer je sleutel kwijt! Hiertegenover staat dat een lege accu van je telefoon de spelbreker kan zijn. Wat niet wezenlijk veranderd is, is het principe van je fiets op slot zetten zodat je hem veilig kunt achterlaten.

Voor grotere 'smart' ingrepen, zoals het '[slimme fietspad](#)' geldt bovendien dat het enige tijd zal kosten voordat het is aangelegd. Slechte fietspaden met daarnaast het welbekende bord 'Pas op! Slecht wegdek' blijven daardoor nog lange tijd zorgen voor fietsfrustraties. Het zou uitermate effectief kunnen worden opgelost door middel van het aanleggen van een degelijke –dome- laag nieuw asfalt. Een slimme oplossing is in dit geval niet per se eentje die gebruikt maakt van allerlei applicaties, sensoren of real time data.

Ondanks dat een zekere vorm van terughoudendheid gewenst is met betrekking tot de potentie van nieuwe technologieën, bieden de snelle ontwikkelingen rondom de smart fietsinnovaties ook een hoopgevend perspectief voor de toekomst. Vooral omdat ze continu in ontwikkeling zijn. De ene smart fietsinnovatie is nog maar nauwelijks gelanceerd, of een volgende dient zich alweer aan. De ontwikkelingen gaan zodanig snel dat op de korte termijn al praktische oplossingen kunnen worden verwacht voor enkele vervoersplanologische problemen. Een voorbeeld hiervan is de [OV-fiets](#) die in 2003 de uitgifte van huurfietsen bij treinstations 'smart' maakte. Dit systeem groeit al jaren exponentieel en heeft [een behoorlijke impact](#) op het natransport met het openbaar vervoer, op nieuwe treinreizigers en op fietsparkeren rondom stations. Dit systeem is continu in ontwikkeling, waarbij tegenwoordig beschikbaarheid van fietsen kan worden gecontroleerd via de NSextra Reisplanner op de smartphone. Ook zijn er tal van start ups rondom [alternatieve fietsdeelconstructies](#) en [P2P fietsdelen](#) .

Het zijn vooral combinaties van smart fietsinnovaties die potentiële disruptie in het mobiliteitssysteem teweeg kan brengen. Veel smart oplossingen richten zich op een bepaald deel van het systeem, zodat in elk deel een kleine impact kan worden verwacht: innovaties in [infrastructuur](#) , innovaties [in de fiets](#)- of innovaties in [diensten](#). Als deze slimme innovaties samen worden gebruikt kan dat uiteindelijk zorgen voor een grote impact. Een winterse woon-werk rit over [het verwarmde fietspad](#) met [de slimme fiets van TNO](#) kan ervoor zorgen dat iemand 'bij slecht weer en een harde wind' weer gaat '[fietsen met dat kind](#)' .

Zulke combinaties van smart fietsinnovaties kunnen een slim zetje geven, mits duidelijk is welk probleem wordt opgelost en welke onverwachte effecten ze kunnen hebben.

[Onderzoek in Living Labs](#) kan aan dit inzicht bijdragen. Maar slimme oplossingen hoeven niet per se gezocht te worden binnen het smart discourse. Er zijn ook andere effectieve oplossingen om barrières te slechten en meer mensen op de fiets te krijgen. Vaak zit de schoonheid daarvan juist in de eenvoud.

Referentie:

Morozov, E. (2014). To save everything, click here: The folly of technological solutionism. PublicAffairs.